ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα) της 28ης Μαΐου 1997 *

Στην υπόθεση T-145/95,

Proderec — Formação e Desenvolvimento de Recursos Humanos ACE, εταιρία πορτογαλικού δικαίου, με έδρα την Almada (Πορτογαλία), εκπροσωπούμενη από τον Manuel Rodrigues, δικηγόρο Λισαβόνας, Rua Torcato José Clavine, 17 D, 1° Esq., Pragal, Almada,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης αρχικώς από την Ana Maria Alves Vieira και τον Günter Wilms, κατόπιν από τη Maria Teresa Figueira και τον Knut Simonsson, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πορτογαλική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως, βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ, αποφάσεως της Επιτροπής, κοινοποιηθείσας στη προσφεύγουσα με έγγραφο της 11ης Μαΐου 1995, με την οποία τροποποιήθηκαν και μειώθηκαν συνδρομές του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου που είχαν αρχικώς εγκριθεί και χορηγηθεί με προηγούμενη απόφαση περί εγκρίσεως των φακέλων 881311 P1 και 880249 P3,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τον K. Lenaerts, Πρόεδρο, την P. Lindh και τον J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Κανονιστικό πλαίσιο

1 Σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α', της αποφάσεως 83/516/ΕΟΚ το Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 1983, για την αποστολή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΕ L 289, σ. 38, στο εξής: απόφαση 83/516), το εν λόγω Ταμείο συμμετέχει στη χρηματοδότηση προγραμμάτων επαγγελματικής καταρτίσεως και επαγγελματικού προσανατολισμού.

2 Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2950/83 του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 1983, για την εφαρμογή της αποφάσεως 83/516 (ΕΕ L 289, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 2950/83), απαριθμεί τις δαπάνες που μπορούν να τύχουν της συνδρομής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (στο εξής: ΕΚΤ).

3 Η εκ μέρους του ΕΚΤ έγκριση αιτήσεως χρηματοδοτήσεως συνεπάγεται, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2950/93, την προκαταβολή του 50 % της συνδρομής κατά την ημερομηνία που έχει προβλεφθεί για την έναρξη του προγράμματος καταρτίσεως. Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου αυτού, οι αιτήσεις για την καταβολή του υπολοίπου περιέχουν λεπτομερή έκθεση για το περιεχόμενο, τα αποτελέσματα και τις χρηματοοικονομικές πτυχές του οικείου προγράμματος, το δε ενδιαφερόμενο κράτος μέλος βεβαιώνει το υποστατό και τη λογιστική ακρίβεια των στοιχείων που περιέχονται στις αιτήσεις αυτές.

4 Τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, όταν η συνδρομή του ΕΚΤ δεν χρησιμοποιείται σύμφωνα με τους όρους που καθορίζει η εγκριτική απόφαση, η Επιτροπή μπορεί να αναστείλει, να μειώσει ή να καταργήσει τη συνδρομή αυτή, αφού δώσει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του. Η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού ορίζει ότι τα καταβληθέντα ποσά που δεν χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με τους όρους της εγκριτικής αποφάσεως μπορούν να αναζητηθούν.

Το ιστορικό της διαφοράς

5 Το 1988, η αρμόδια για υποθέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου υπηρεσία (που εξαρτάται από το πορτογαλικό Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στο εξής: DAFSE) υπέβαλε στις υπηρεσίες του ΕΚΤ, εξ ονόματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και υπέρ της προσφεύγουσας, δύο αιτήσεις περί χορηγήσεως χρηματοδοτικής συνδρομής για το οικονομικό έτος 1988, οι οποίες αφορούσαν, αφενός, ένα σχέδιο προγράμματος καταρτίσεως με αντικείμενο την προετοιμασία των νεαρών Πορτογάλων για την πρώτη απασχόλησή τους (φάκελος 881311 P1) και, αφετέρου, ένα σχέδιο προγράμματος καταρτίσεως με αντικείμενο τη μεγαλύτερη ειδίκευση και τη δυνατότητα αλλαγής ειδικότητας ενόψει της οικονομικής κρίσεως (φάκελος 880249 P3.)

6 Τα δύο σχέδια εγκρίθηκαν με δύο αποφάσεις της Επιτροπής που κοινοποιήθηκαν στην προσφεύγουσα με έγγραφα της DAFSE της 25ης Μαΐου 1988. Για το σχέδιο 881311 P1, η απόφαση καθόρισε το ποσό της συνδρομής του ΕΚΤ σε 104 623 102 πορτογαλικά εσκούδος (ESC), η δε Πορτογαλική Δημοκρατία ανέλαβε την υποχρέωση να χρηματοδοτήσει το σχέδιο αυτό μέχρι του ποσού των 85 600 720 ESC, μέσω του Orçamento de Segurança Social/Instituto de Gestão Financeira da Segurança Social (προϋπολογισμού κοινωνικής ασφαλίσεως/Ιδρύματος οικονομικής διαχειρίσεως της κοινωνικής ασφαλίσεως, στο εξής: OSS/IGFSS). Για το σχέδιο 880249 P3, η απόφαση καθόρισε το ποσό της συνδρομής του ΕΚΤ σε 60 851 922 ESC, η δε Πορτογαλική Δημοκρατία ανέλαβε την υποχρέωση να χρηματοδοτήσει το σχέδιο αυτό μέχρι του ποσού των 49 787 936 ESC, επίσης μέσω του OSS/IGFSS.

7 Στις 14 Ιουλίου 1988, η προσφεύγουσα έλαβε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 2950/83, προκαταβολή ίση προς το 50 % των συνδρομών των χορηγουμένων τόσο από το ΕΚΤ όσο και από το OSS/IGFSS, ήτοι, αντιστοίχως, για τον φάκελο 881311 P1 τα ποσά των 52 311 551 ESC και των 42 800 360 ESC και για τον φάκελο 880249 P3 τα ποσά των 30 425 961 ESC και των 24 893 968 ESC.

8 Η προσφεύγουσα, μετά την εκτέλεση των δύο σχετικών προγραμμάτων, ζήτησε από την DAFSE να της καταβάλει το υπόλοιπο των χορηγηθεισών συνδρομών. Για τον φάκελο 881311 P1, τα υπόλοιπα της κοινοτικής και της εθνικής συνδρομής ανέρχονταν αντιστοίχως σε 52 311 551 ESC και σε 42 800 360 ESC. Για τον φάκελο 880249 P3, τα ίδια υπόλοιπα ανέρχονταν αντιστοίχως σε 30 425 961 ESC και σε 24 893 968 ESC.

9 Στις 2 Φεβρουαρίου 1990, η DAFSE πληροφόρησε την προσφεύγουσα ότι η αίτησή της περί καταβολής του υπολοίπου για τον φάκελο 881311 P1 είχε διαβιβαστεί στην Επιτροπή, αλλ' ότι ένα ποσό 6 491 845 ESC είχε θεωρηθεί μη επιλέξιμο.

10 Στις 16 Οκτωβρίου 1991, η προσφεύγουσα ζήτησε από την DAFSE να της προσδιορίσει την ημερομηνία καταβολής του υπολοίπου των συνδρομών που είχαν χορηγηθεί για τα δύο εκτελεσθέντα σχέδια. Η DAFSE της απάντησε στις 24 Οκτωβρίου 1991 ότι ανέμενε την κατάθεση μιας εκθέσεως κι ενός πορίσματος ελέγχου.

11 Ελλείψει κοινοποιήσεως των δύο αυτών εγγράφων εκ μέρους της DAFSE, η προσφεύγουσα άσκησε αγωγή κατά του Πορτογαλικού Δημοσίου στις 17 Σεπτεμβρίου 1993, δυνάμει του άρθρου 69 του lei do Processo dos Tribunais Administrativos 262/85, της 16ης Ιουλίου 1985 (νομοθετικού διατάγματος περί της διοικητικής δικονομίας, στο εξής: LPTA), προκειμένου να αναγνωριστεί το δικαίωμά της επί της καταβολής του υπολοίπου των συνδρομών. Η αγωγή αυτή απορρίφθηκε, για τον λόγο ότι στράφηκε κατά του Πορτογαλικού Δημοσίου, ενώ έπρεπε να στραφεί κατά του οργάνου που εξέδωσε την πράξη, εν προκειμένω κατά του γενικού διευθυντή της DAFSE. Η προσφεύγουσα άσκησε εν συνεχεία παρόμοια αγωγή κατά του γενικού διευθυντή της DAFSE. Ούτε αυτή η δεύτερη αγωγή ευδοκίμησε, για τον λόγο ότι έπρεπε να ασκηθεί αγωγή λόγω αστικής ευθύνης κατά του Πορτογαλικού Δημοσίου, δυνάμει του άρθρου 73 του LPTA και του άρθρου 51, παράγραφος 1, στοιχείο h', του Estatuto do Tribunal Administrativo (οργανισμού του διοικητικού δικαστηρίου).

12 Στις 9 Σεπτεμβρίου 1994, η DAFSE κοινοποίησε τις βεβαιωτικές αποφάσεις που είχε λάβει κατόπιν των αιτήσεων καταβολής του υπολοίπου και ζήτησε από την προσφεύγουσα να της επιστρέψει, εντός προθεσμίας 30 ημερών, το συνολικό ποσό των 62 856 998 ESC, το οποίο αντιστοιχούσε σε 29 052 034 ESC στο πλαίσιο του φακέλου 881311 P1 και σε 33 804 964 ESC στο πλαίσιο του φακέλου 880249 P3. Η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του Tribunal Administrativo de Círculo de Lisboa κατ' αυτής της εντολής επιστροφής.

13 Στις 11 Μαΐου 1995, η DAFSE πληροφόρησε την προσφεύγουσα ότι η Επιτροπή είχε εγκρίνει την αίτηση καταβολής του υπολοίπου για τον φάκελο 880249 P3, επικυρώνοντας τη βεβαίωση στην οποία είχε προβεί η DAFSE και την οποία είχε κοινοποιήσει στις 9 Σεπτεμβρίου 1994.

14 Στις 25 Μαΐου 1995, το διοικητικό συμβούλιο της προσφεύγουσας ζήτησε από την DAFSE να της κοινοποιήσει βεβαίωση ή επικυρωμένο αντίγραφο της αποφάσεως εγκρίσεως καταβολής του υπολοίπου στο πλαίσιο του φακέλου 880249 P3. Ωστόσο, κατά την άσκηση της παρούσας προσφυγής, η προσφεύγουσα δεν είχε λάβει καμία απάντηση στην ως άνω επιστολή της.

Διαδικασία

15 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Ιουλίου 1995, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή με την οποία ζητεί «την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής, που κοινοποιήθηκε με το έγγραφο 5445 της DAFSE, της 11ης Μαΐου 1995, και με την οποία τροποποιούνται, αλλοιώνονται και μειώνονται τα ποσά που είχαν αρχικά εγκριθεί και χορηγηθεί με άλλη απόφαση της Επιτροπής, με την οποία εγκρίθηκαν οι φάκελοι 881311 P1 και 880249 P3».

16 Με υπόμνημα που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 31 Οκτωβρίου 1995, η Επιτροπή υπέβαλε ένσταση απαραδέκτου, ισχυριζόμενη ότι η προσβαλλόμενη πράξη δεν υφίστατο και ότι, εν πάση περιπτώσει, η παρούσα προσφυγή ήταν εκπρόθεση.

17 Με διάταξη της 2ας Ιουλίου 1996, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να εξετάσει την ένσταση απαραδέκτου μαζί με την ουσία της υποθέσεως, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 114, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας.

18 Στις 9 Δεκεμβρίου 1996, η Επιτροπή έλαβε τις αποφάσεις C (96) 2554 και C (96) 2555, προκειμένου να μειώσει το ποσό της επιδοτήσεως που είχε χορηγηθεί με την απόφαση C (88) 831/29.04.88. Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις που διατύπωσε η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 18 Δεκεμβρίου 1996, οι αποφάσεις αυτές αντικαθιστούν την πράξη με την οποία η Επιτροπή ενέκρινε τις αιτήσεις καταβολής του υπολοίπου των κοινοτικών συνδρομών που χορηγήθηκαν στα πλαίσια των φακέλων 881311 P1 και 880249 P3, η οποία είχε λάβει τη μορφή των χρεωστικών σημειωμάτων αριθ. 95001035 U και αριθ. 95001037 W της Επιτροπής, με τα οποία καθορίστηκαν τα ποσά της επιστροφής αντιστοίχως σε 15 978 639 ESC και 18 592 730 ESC.

19 Από τα στοιχεία αυτά η Επιτροπή συνάγει ότι παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί της παρούσας προσφυγής. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 1995, Τ-85/94 (122), Επιτροπή κατά Branco (Συλλογή 1995, σ. II-2993), ανακάλεσε την προσβαλλόμενη στα πλαίσια της παρούσας προσφυγής πράξη, «δεχόμενη τον προβαλλόμενο από την προσφεύγουσα λόγο ακυρώσεως περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως», για να αντικαταστήσει την εν λόγω πράξη με τις αποφάσεις της C (96) 2554 και C (96) 2555 της 9ης Δεκεμβρίου 1996. Οι αποφάσεις αυτές ανταποκρίνονται πλήρως στην υποχρέωση αιτιολογήσεως, οπότε η Επιτροπή όχι μόνον ικανοποίησε την προσφεύγουσα, αλλ' επιπλέον κατέστησε την υπόθεση άνευ αντικειμένου.

20 Η προσφεύγουσα, με τις παρατηρήσεις που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 4 Φεβρουαρίου 1997 σχετικά με το αν πρέπει να καταργηθεί η δίκη, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να κηρύξει άκυρη την πράξη που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής, καθόσον είναι πλημμελής και η Επιτροπή το ομολογεί,

— να μην αναγνωρίσει το δικαίωμα αντικαταστάσεως της πλημμελούς πράξεως από άλλη πράξη,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στο σύνολο των εξόδων.

Επί της καταργήσεως της δίκης

21 Η αίτηση που διατύπωσε η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως θέτει ένα παρεμπίπτον δικονομικό ζήτημα, το οποίο πρέπει να διευθετηθεί χωρίς προφορική διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 114, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας.

22 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή αναγνωρίζει την ύπαρξη της προσβαλλομένης με την παρούσα προσφυγή πράξεως.

23 Από το εν λόγω υπόμνημα προκύπτει ότι η Επιτροπή, με την έκδοση των δύο αποφάσεων C (96) 2554 και C (96) 2555 της 9ης Δεκεμβρίου 1996, ανακάλεσε σιωπηρώς την πράξη αυτή, για τον λόγο ότι δεν ανταποκρινόταν στις απαιτήσεις αιτιολογήσεως μιας αποφάσεως περί μειώσεως του ποσού αρχικώς χορηγηθείσας κοινοτικής συνδρομής, όπως αυτές είχαν προσδιοριστεί με την προπαρατεθείσα απόφαση Branco κατά Επιτροπής (σκέψη 25).

24 Η ως άνω σιωπηρή ανάκληση έγινε μετά την άσκηση της παρούσας προσφυγής, για έναν λόγο τον οποίον ακριβώς προβάλλει η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της προσφυγής της.

25 Με τις παρατηρήσεις της επί της καταργήσεως της δίκης, η προσφεύγουσα δέχεται εξάλλου την «κατάργηση» της προσφυγής, κατόπιν της ανακλήσεως της προσβαλλομένης πράξεως, έστω και αν αμφισβητεί ότι η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να αντικαταστήσει την προσβαλλόμενη πράξη με τις δύο αποφάσεις της 9ης Δεκεμβρίου 1996.

26 Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι η ανάκληση της προσβαλλομένης πράξεως παράγει αποτελέσματα ισοδύναμα με εκείνα μιας δικαστικής ακυρωτικής αποφάσεως, επιφυλασσομένου του δικαιώματος της προσφεύγουσας να αμφισβητήσει τη νομιμότητα των δύο αποφάσεων της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 1996 στο πλαίσιο χωριστής προσφυγής. Συγκεκριμένα, μια απόφαση που θα ακύρωνε την, εν τω μεταξύ ανακληθείσα, προσβαλλόμενη απόφαση δεν θα παρήγε καμία πρόσθετη έννομη συνέπεια σε

σχέση με τις συνέπειες της πραγματοποιηθείσας ανακλήσεως, καθόσον η ανάκληση αυτή έχει εν προκειμένω αναδρομική ενέργεια. Επιβάλλεται εξάλλου η διαπίστωση ότι, στις 27 Μαρτίου 1997, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης κατά των δύο αποφάσεων της Επιτροπής της 9ης Δεκεμβρίου 1996, οι οποίες της διαβιβάστηκαν από την DAFSE στις 28 Ιανουαρίου 1997 (υπόθεση T-72/97).

27 Η προσφεύγουσα δεν διατηρεί συνεπώς κανένα συμφέρον για την ακύρωση της προσβαλλομένης πράξεως. Επομένως, η παρούσα προσφυγή κατέστη άνευ αντικειμένου (βλ. διατάξεις του Δικαστηρίου της 8ης Μαρτίου 1993, C-123/92, Lezzi Pietro κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-809, σκέψεις 8 έως 11, και του Πρωτοδικείου της 18ης Σεπτεμβρίου 1996, T-22/96, Langdon κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1009, σκέψεις 11 έως 14).

28 Όσον αφορά το αίτημα της προσφεύγουσας με το οποίο ζήτησε από το Πρωτοδικείο να μην αναγνωρίσει στην Επιτροπή το δικαίωμα αντικαταστάσεως της προσβαλλομένης πράξεως από άλλη πράξη, αρκεί να υπενθυμιστεί ότι το Πρωτοδικείο δεν είναι αρμόδιο να προβαίνει σε τέτοια αναγνώριση στο πλαίσιο προσφυγής στηριζομένης στο άρθρο 173 της Συνθήκης (βλ. προπαρατεθείσα διατάξη Langdon κατά Επιτροπής, σκέψη 17).

29 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι παρέλκει η έκδοση αποφάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

30 Το άρθρο 87, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας ορίζει ότι, σε περίπτωση καταργήσεως της δίκης, το Πρωτοδικείο κανονίζει τα έξοδα κατά την κρίση του.

31 Εν προκειμένω, η Επιτροπή ανακάλεσε την επίδικη απόφαση μετά την άσκηση της προσφυγής, για έναν λόγο τον οποίο η προσφεύγουσα προέβαλε με την προσφυγή της. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

διατάσσει:

1) Καταργείται η δίκη.

2) Η Επιτροπή φέρει τα δικαστικά έξοδα.

Λουξεμβούργο, 28 Μαΐου 1997.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

K. Lenaerts